Rabbi Moshe Shulman 78 מגילת רות, עמוד

Ruth Ch 3:

Redemption & Immorality: Explaining the Inexplicable! (Ch. 3)

Ruth III רות ג

(1) Naomi, her mother-in-law, said to her, "Shall I not seek repose for you, so that it will be well with you? (2) Now, is not Boaz our relative, with whose maidens you were? Behold, he is winnowing barley at the threshing floor tonight. (3) Wash, anoint, and put on your garments, and go down to the threshing floor. But do not make yourself known to the man until he finishes eating and drinking. (4) When he lies down, take note of the place where he lies; and you shall come and uncover his feet and lie down. He will tell you what you shall do." (5) She said to her, "All that you say to me, I shall do." (6) She went down to the threshing floor and did all that her motherin-law commanded her. (7) Boaz ate and drank, and was in good spirits; and he went to lie at the edge of the pile of grain. She came secretly, uncovered his feet, and lay down. (8) In the middle of the night, the man trembled and twisted around, and behold a woman was lying at his feet! (9) He said, "Who are you?" And she said, "I am Rut, your handmaid. May you spread the corner of your garment over your handmaid, for you are a redeemer." (10) He said, "Blessed are you to Hashem, my daughter. This last kindness is better than the first, that you have not gone after the young men, be they poor or rich. (11) Now, my daughter, do not be afraid. All that you say, I shall do for you, for all that pass by the gate of my people know that you are a woman of valor. (12) Now, though it is true that I am a redeemer, there is a redeemer who is closer than I. (13) Stay the night, and in the morning, if he will redeem you, good, let him redeem, but if he does not want to redeem you, as God lives, I will redeem you. Lie down until the morning." (14) She lay at his feet until the morning, and she rose before one could recognize his fellow. He said, "Let it not be known that the woman came to the threshing floor." (15) He said, "Bring the shawl that is upon you, and hold it." She held it, and he measured six measures of barley and placed it upon her. He came to the city. (16) She came to her motherin-law. She said, "Who are you, my daughter?" She told her all that the man had done for her. (17) She said, "He gave me these six measures of barley, for he said, 'Do not come empty-handed to your mother-in-law." (18) She said, "Wait, my daughter, until you know how the matter will fall, for the man will not rest, but will conclude the matter today."

Ruth IV

(1) Boaz went up to the gate and sat there. And, behold, the redeemer of whom Boaz spoke passed, and he said, "Turn aside; sit here so and so". And he turned aside and sat. (2) He took ten men from the elders of the city, and he said, "Sit here", and they sat. (3) He said to the redeemer, "Naomi, who returned from the fields of Moav, sold the portion of field that belongs to our brother, to Elimelekh. (4) I thought I would inform you of it, saying, 'Buy it before those sitting here and before the leaders of my nation.' If you will redeem it, redeem it, and if he will not redeem it, tell me, that I may know, for there is none besides you to redeem it, and I come after you." He said, "I will redeem it". (5) Boaz said, "On the day you buy the field from Naomi and from Rut the Moabite, you have bought the wife of the dead, to establish the name of the deceased on his inheritance. (6) The redeemer said, "I will not be able to redeem, lest I destroy my inheritance. You take my redemption rights for yourself, for I will not be able to redeem it." (7) This was the custom in earlier times in Israel regarding the redemption and the exchange: to establish any matter, one would take off his shoe and give it to the other; and this was the manner of ratification in Israel. (8) The redeemer said to Boaz, "Buy it for yourself", and he took off his shoe. (9) Boaz said to the elders and all of the people, "You are witnesses today that I have bought all that belonged to Elimelekh and all that belonged to Kilyon and Machlon from the hand of Naomi. (10) And also, Rut the Moabite, wife of Machlon, I have bought for myself as a wife, to establish the name of the deceased on his inheritance, so that the name of the deceased shall not be cut off from his brothers and from

(א) וַתָּאמֶר לָהּ נָעֲמֶי חַמוֹתָהּ בִּתִּי הַלָּא אַבַקֵּשׁילֵדְ מַנִוֹחַ אַשֶּׁר יָיטַב־לַךְ: (ב) וְעַתָּּה הַלָּא בַּעַז**ֹ מְדַעְתָּנוּ** אֲשֵׁר הָיָית אֶת־ ַנַעַרוֹתַיו הָנֵּה־הוֹּא זֹבֵה אֵת־גְּבון הַשְּעֹרֵים הַלֵּיִלָה: (ג) וַרַחַצָּתָּוֹ וַסַּכָתָּ וַשַּׁמָתָּ שִּמְלֹתֵיִדְ עַלַיִדְ וְיַרַדְתָּ הַגְּרֵן אַל־תִּוָדְעִי ַלַאִישׁ עֵד כַּלֹתְוֹ לָאֲכָל וְלָשָׁתְּוֹת : (ד) וְיהֵי בְשַׁכָבוֹ וְיַדַעַתְּ אֱת־ ַהַמָּקוֹם אֲשֵׁר יִשְׁכַּב־שָּׁם וּבָאת וִגְלֵית מַרְגָּלֹתָיו וִשְׁכֵבִתּ וָהוּאֹ יַגֵּיד לַדְּ אָת אַשֵּׁר תַּעֲשֵּׁין : (ה) וַתָּאמֶר אֶלֵיהַ כֵּל אֲשֶׁר תאמרי אַלִי אַעשה: (ו) וַתַּרָד הַגַּרָן וַתַּעשׁ כִּכָּל אַשְׁר־צוַתַּה חַמוֹתַהּ: (ז) וַיּאכַל בְּעַז וַיִּשְׁתָּ וַיִּיטָב לְבוֹ וַיַבּא לְשָׁכֵב בְּקְצֵה ָהָעֵרָמָה וַתָּבָא בַלָּט וַתְּגֵל מַרְגָּלֹתָיו וַתִּשְׁכֵּב : (ח) וַיִּהְיֹ בַּחַצִי ָהַלַּיִלָה וַיַּחֲרֶד הָאָישׁ וַיִּלְפֵּת וְהָנֵּה אִשַּׁה שֹׁכֵבֶת מַרְגִּלֹתָיו: ָלט) וַיָּאמֶר מִידאָתִּ וַתִּאמֶר אַנֹכִי **רְוּת אֲמַתֵּדְ וּפַרַשְׁתַּ כְּנָפֵ**ְדְ עַל־אַמֶתְדָּ כֵּי גֹאָל אָתָה: (י) וַיֹּאמֵר בִּרוּכָּה אַתְּ לֵיקוֹק בִּתִּי ָהֵיטֵבָתָּ **חַסְדֵּדְ** הַאַחַרוֹן מִן־הַרְאשִוֹן לְבָלְתִּי־לֶכֶת אַחַרֵי הבחורים אם דל ואם עשיר: (יא) ועתה בתי אל תיראי כל אַשֶּׁר־תּאִמְרֵי אָעֲשֶׂה־לַּדְ כִּי יוֹדָעַ **כַּלּ־שַׁעַר** עַמִּי כֵּי **אַשָּׁת חַיִּל** אָת: (יב) וְעַתַּה בִּי אַמְנַם בִּי גֹאָל אַנְכִי וַגַם יֵשׁ גֹּאָל קַרוֹב מָמֵנִּי: (יג) לֵינִיוֹ הַלַּיִּלָה וָהָיָה בַבּּמֵר אִם־יִגִּאָלַדְּ טוֹב יִגְאָׁל וְאָם־לֹא יַחָפַּץ **לְגָאֵלֵדְ וּגְאַלְתֵּידְ** אַנְכִי חֵייִקוָֹק שְׁכְבֵּי עַד־ ָהַבְּקֵר: (יד) וַתִּשְׁכֵּב מַרְגָּלוֹתָיוֹ עַד־הַבּּקֵר וַתָּקָם בְּטֵרֵם יַכֵּיר ָאָישׁ אַת־רֶעֲהוּ וַיֹּאמֶר אַל־יָנַדַּע כִּי־בַאָה הָאִשָּׁה הַגְּרֵן: (טו) ויאמר הבי המטפחת אשרעליד ואחזייבה ותאחז בה וַתָּבוֹא אֱל־ וַנַּשֶׁת עַלֶּיהָ וַיָּבָא הָעֵיר: (טז) וַתָּבוֹא אֱל־ חַמוֹתָּה וַתָּאמֶר מִי־אָתָּ בָּתָי וַתַּגְּד־לָה אַת כַּל־אַשֵּׁר עַשַּה־לַה ָהָאֶישׁ : (יז) וַתְּּאמֶר שֵׁשֹּהַשִּּעֹרֵים הָאֵלֶה נָתַן לֵי כֶּי אָמֵר ָאֶלֶי אַל־תַּבְוֹאָי רֵיקָם אֵל־חַמוֹתֶךְ : (יח) וַתֹּאמֶר שָׁבֵי בִתְּיעֵד אַשֵּׁר תֵּדְעִין אֵידְ יִפָּל דָּבָר כֵּי לָא יִשְׁקטׁ הָאִישׁ כֵּי־אָם־כָּלֵה : הַדְּבָר הַיִּוֹם

רות ד

ָלא) וּבַּעַז עַלָה הַשַּעַר וַיָּשֵב שָם וְהַנַּה הַגֹּאֵל עבר אַשֵּר דְּבֶּר־ בּעז וַיָּאמר סִוּרָה שָבַה־פַּה פַּלנִי אַלְמנִי וַיִּסֶר וַיִּשֶׁב: (ב) וַיּקָּח עשרה אַנשים מוּקני העיר וַיִּאמֵר שבוּפה וַיִּשבוּ : (ג) ַניּאמֵר **לַגֹּאֵל** חֵלְקַת הַשַּׁדֵּה אֲשֵׁר לְאָחֵינוּ לֵאֱלִימֵלֶךְ מַכְּרָה ַנַעַמִּי הַשַּׁבַה מִשְּׁדֵה מוֹאָב: (ד) וַאֲנִי אַמַּרְתִּי אֶגְלֵה אַזְנְדָּ ַלָאמֹר קָנָה נַגָּד הַיּשִׁבִים וָנַגֶּד זָקְנֵי עַמִּי **אָם־תָּגָאַל גָּאַל** וָאָם־ לא יָגְאַל הַגִּידָה לִּי וָאַדְעַה בֵּי אֵין זוּלַתְדְּ לָגָאוֹל וָאַנֹכֵי אַחַבֵיךּ וַיָּאמֶר אָנֹכֵי **אַגאָל**: (ה) וַיָּאמֶר בּּעוֹ בִּיוֹם־קנוֹתְדָּ ַהַשָּׁדֵה מִיַּד נָעֲמֵי וּמֵאֶת **רות הַמּוֹאֲבִיֵּה** אֲשֶׁת־הַמֶּת קַנְיתָה **לְהָקֵים שֵׁם־הַמֶּת עַלּינַחַלָתוֹ**: (וֹ) וַיָּאמֵר הַ**גֹּאֵל** לָא אוּכַל' **ַלגאַל־לִי** פֵּן־אַשְׁחֵית אֵת־נַחַלָתֵי **גאַל־לְדָּ** אַתַּה **אֵת־גּאַלַתִּי** כִּי ַלא־אוּכֵל **לִגְאָל** : (ז) וְזֹאת לְפַנְּים בִּיִשְׂרָאֵל עַל־הַגָּאוּלֵה וְעַל־ הַתִּמוּרָה ֹ לִקַיֵּם כָּל־דָּבָּר שָׁלַף אֱישׁ נַעַלוֹ וְנָתַן לְרֵעֲהוּ וְזָאֹת התעודה בישראל: (ח) ויאמר הגאל לבעז קנה־לד וישלף ַנַעַלְוֹ: (ט) וַיּאמֶר בּעוֹ לַזְּקֵנִים וְכַל־הַעַּם עָדֵים אַתֵּם הַיּוֹם בֵּי קַנִּיתִי אַת־כַּל־אַשֵּׁר לַאַלִימֶׁלַדְּ וְאֲת כַּל־אַשֵּׁר לְכַלִיוֹן וּמַחַלָּוֹן מִיָּד נַעֲמֵי: (י) וָגַם **אַת׳רות הַמּאַבִּיַּה** אָשֶׁת מַחַלוֹן קַנִיתִי לֵי לָאִשַּׁה **לִהָּקִים שַׁם־הַמֵּת עַל־נַחַלַתוֹ וִלֹא־יִכּרֵת** שָׁם־הַּמֵּת מֵעֶם אָחָיו וּמְשַּׁעַר מְקוֹמָוֹ עַדֵים אַתֵּם הַיְּוֹם:

Rabbi Moshe Shulman מגילת רות, עמוד 79

the gate of his place. You are witnesses today." (11) All the people at the gate and the elders said, "We are witnesses. May Hashem make the woman who is coming into your house like Rachel and like Leah, both of whom built the house of Israel, and may you prosper in Ephrat and may your name be renowned in Beit Lechem. (12) May your house be like the house of Peretz whom Tamar bore to Yehuda, through the offspring that Hashem will give you from this maiden." (13) Boaz took Rut and she became his wife. He came to her, and Hashem granted her conception, and she bore a son. (14) The women said to Naomi, "Blessed is Hashem who did not keep a redeemer from you. May his name be renowned in Israel. (15) May he be for you one who revives life, and to support you in old age, for your daughter-in-law who loves you, who is better to you than seven sons, has born him." (16) And Naomi took the boy and placed him in her bosom, and she became his nurse. (17) The neighbors named him, saying, "A son has been born to Naomi" and they named him Oved; he is the father of Yishai, the father of David.

(18) These are the descendants of Peretz: Peretz fathered Chetzron. (19) And Chetzron fathered Ram, and Ram fathered Aminadav. (20) And Aminadav fathered Nachshon, and Nachshon fathered Slamah. (21) And Salmah fathered Boaz. and Boaz fathered Oved. (22) And Oved fathered Yishai. and Yishai fathered David.

(יא) וַיֹּאמְרוֹ כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־בַּשַּׁעַר וְהַוֹּקְנֵים עֲדֵים יְתֵּן יִקוֹּק אַת־הַאִּשַּׁה הַבַּאָה אֵל־בֵּיתִוּך כִּרְחֵלוּ וּכְלָאַה אֲשָּׁר בַּנִוּ שָׁתֵּיהֶם אֶת־בֵּית יִשְׁרָאֵל וַעֲשֶׁה־חַיִל בָּאֲפַרְתָה וּקְרָא־שֵׁם בּבֵית לֵחֶם: (יב) וִיהֵי בִיתִּדְּ כִּבֵית פֵּבִץ אֲשֵׁר־יָלְדֵה תָמֶר (יג) : אַרָּהָנָעָרָה מָּרָהַנָּעָרָה יָתָּן יִקּוַק לְּדְּ מְרְהַנַּעַרָה הַזְּאַת וַיָּקָּח בְּעֵז **אַת־רוּת** וַתִּהִי־לְוֹ לִאְשֶּׁה וַיַּבְּא אֲלֵיהָ וַיְּתֵּן יִקוַֹק לַה הַרַיוֹן וַתַּלֶד בַּן: (יד) וַתּאמֵרנַה הַנַּשִים אַל־נַעַמִּי בַּרוּדְ יָקוֹלָק אֲשֶׁר לָא הִשְׁבֵּית לֵדְ גֹאֵל הַיָּוֹם וִיִּקְרֵא שִׁמְוֹ בִּיִשְׂרָאֵל: (טו) וָהָיָה לָדְּ לְמֵשִׁיב נְּפֵשׁ וּלְכַלְכֵּל אֶת־שֵׁיבָתַדְּ כֵּי כַלָּתַדְ ּ אֱשֶׁר־אֲהַבַּתֶדּ יְלָדַּתּוּ אֲשֵׁר־הִיאֹ טְוֹבָה לָדְ מִשְּׁבִעָה בַּנֵים: (טז) וַתִּקָּח נָעֲמֵי אֵת־הַיֵּלֶד' וַתִּשְׁתֵּהוּ בְחֵילֶה וַתִּהִי־לְוֹ לָאֹמֶנֶת: (יז) וַתִּקָרָאנָה לוֹ הַשְּׁכֵנִוֹת שֶׁם לֵאמֹר יַלַּדֹיבֵּן לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אביישי אבי דוד: פ (יח) **וִאֶלֶה ׁתוֹלָדִוֹת פַּרֵץ** פַּרֵץ הוֹלֵיד אֶת־חֵצְרְוֹן : (יט) וְחֲצְרוֹן (יח) הוֹלֵיד אֶת־לֶּם וָרָם הוֹלֵיד אֶת־עַמֵּינַדֵב: (כ) וְעַמֵּינַדַב הוֹלֵיד אָת־נַחָשוֹן וְנַחָשִוֹן הוֹלֵיד אָת־שַלְמֵה: (כא) וְשַלְמוֹן הוֹלֵיד אָת־בּּעַז וּבְעַז הוֹלֵיד אָת־עוֹבֵד: (כב) וְעֹבֵד הוֹלֵיד אַת־יִשַּׁי

Sanhedrin 19b

'Joseph's strong temptation was but a petty trial to Boaz,' as it is written, And it came to pass at mid-night and the man was startled, 'wa - yillafeth'. What is the meaning of ,wa - yillafeth?, - Rab said: His flesh became [as hard] as turnip heads.

Rashi ibid

"As turnip heads - became hardened, and nevertheless he was able to control his desires, despite the fact that she was unmarried, and with him in the same bed. But by Joseph - she was married, and not in the same bed with him."

Ruth Rabbah 6

AND TURNED HIMSELF. She clung to him¹ like ivy, and he began to finger her hair. 'Spirits have no hair,' he thought, so he said, 'WHO ART THOU? (ib. 9), a woman or a spirit? 'She answered, 'A woman.' 'A maiden or a married woman? 'She answered, 'A maiden.' 'Art thou clean or unclean?'² She answered, 'Clean.' AND BEHOLD A WOMAN, purest of women, LAY AT HIS FEET (ib. 8), AND HE SAID: WHO ART THOU? AND SHE ANSWERED: I AM RUTH THY HANDMAID.

R. Berekiah said: Cursed be the wicked! Elsewhere³ it is said, She caught him by his garment, saying: Lie with me (Gen. XXXIX, 12), but here, she said, SPREAD THEREFORE THY SKIRT OVER THY HANDMAID.

Breishit Rabbah 85

"It was at that time" – Rabbi Shmuel bar Nahman began: "For I have known the thoughts" (Jeremiah 29:11) – the tribes were engaged in the sale of Joseph, Joseph was engaged in his sackcloth and his fasting, Reuben was engaged in his sackcloth and his fasting, Jacob was engaged in his sackcloth and his fasting, Judah was engaged in taking a wife for himself, and the Holy One blessed be He was engaged in creating the light of the messianic king:

1. מס׳ סנהדרין דף יט:

וישי הוליד את־דוד:

תוקפו של יוסף ענוותנותו של בועז - דכתיב +רות ג׳+ וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַיֶּחֲרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַת. מאי וילפת! אמר רב שנעשה בשרו כראשי לפתות.

2. רש"י שם

כראשי לפתות - נתקשה, ואף על פי כן כבש יצרו, ואף על פי שפנויה היתה, ועמו במיטה, אבל יוסף - אשת איש היתה, ואינה עמו במיטה.

3. רות רבה (לרנר) פרשה ו

[ג] וילפת (רות ג: ח) לפפתו כחזזית. התחיל ממשמש בשערה. אמר, רוחות אין להם שער. אמר לה, מה את? רוח או אשה? אמרה לו, אשה. [אמר לה,] פנויה או אשת איש? אמרה לו, פנויה. [אמר לה,] טהורה או טמאה? אמרה לו, טהורה. והנה אשה טהורה מכל הנשים שוכבת מרגלותיו. ויאמר, מי את? ותאמר, אנכי רות אמתך (רות ג: ט). אמר רבי ברכיה ארורים הרשעים להלן כתיב (בראשית ל"ט) ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי אבל הכא ופרשת כנפיך על אמתך:

4. בראשית רבה (וילנא) פרשה פה ד"ה א ויהי בעת

וַיְהִי בָּעֵת הַהָּוֹא, רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּתַח (ירמיה כט, יא): כִּי אָלַכִי יָדַעְתִּי אֶת הַמַּחֲשָׁבֹת, שְׁבָטִים הָיוּ עֲסוּקִין בִּמְכִירְתוֹ שֶׁל יוֹסֵף, וְיוֹסֵף הָיָה עָסוּק בְּשַׁקּוֹ וּבְתַעֲנִיתוֹ, רְאוּבֵן הָיָה עָסוּק בְּשַׂקּוֹ וּבְתַעֲנִיתוֹ, רְאוּבֵן הָיָה עָסוּק בְּשַׂקּוֹ וּבְתַעֲנִיתוֹ, וְיַעֲקֹב הָיָה עָסוּק בְּשַׂקּוֹ וּבְתַעֲנִיתוֹ, וְיַעֲקֹב הָיָה עָסוּק בְּשַׂקּוֹ וּבְתַעֲנִיתוֹ, וְיַבְעָקֹב הָיָה עָסוּק בְּשַׂקּוֹ וּבְתַעְנִיתוֹ, וְהַבְּעְנִיתוֹ, עוֹסֵק בּוֹרֶה אוֹרוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַפְּשִׁיחַ עוֹסֵק בּוֹרֵא אוֹרוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַפְּשִׁיחַ

Rabbi Moshe Shulman

Ramban, Gen. 38:8

And marry her, as brother-in-law, and raise seed to thy brother (Gen. 38:8) - The subject is indeed one of great secrets of the Torah, concerning reproduction, and it is evident to those observers who have eyes to see and ears to hear (Deut. 29:3). the ancient wise men who were prior to the Torah knew of the great benefit in marrying a childless dead brother's wife, and that it was proper for the brother to take precedence in the matter, and upon his failure to do so, his next of kin would come after him, for any kinsman who was related to him, who would inherit his legacy, would derive a benefit from such a marriage. And it was customary for the dead man's wife to be wed by the brother or father or the next of kin in the family...

Now it was a matter of great cruelty when a brother did not want to marry his dead brother's wife, and they would call it *the house of him that had his shoe loosed* (Deut. 25:10)... Now the ancient wise men of Israel, having knowledge of this important matter, established it as a custom to be practiced among all those inheriting the legacy, providing there is no prohibition against the marriage, and they called it *Ge'ulah* (Redemption) (Ruth 4:7). This was the the matter concerning Boaz, and the meaning of the words of Naomi and the women neighbors. (see Ruth 4:17). The one of insight will understand

Devarim 25

(5) If brothers dwell together, and one of them dies and has no son, the wife of the dead shall not be married outside to a stranger. Her husband's brother shall go in to her, and take her to him as a wife, and perform the duty of a husband's brother to her. (6) It shall be that the firstborn whom she bears shall be established in the name of his brother who is dead, that his name not be blotted out of Israel. (7) If the man doesn't want to take his brother's wife, then his brother's wife shall go up to the gate to the elders, and say, "My husband's brother refuses to establish for his brother a name in Israel; he is not willing to perform the duty of a husband's brother to me." (8) Then the elders of his city shall call him, and speak to him, and if he stands and says, "I don't want to take her"; (9) then his brother's wife shall come to him in the presence of the elders, and take off his shoe from his foot, and spit in his face; and she shall answer and say, "So shall it be done to the man who does not build up his brother's house." (10) His name shall be called in Israel, 'The house of him who has his shoe removed.'

8. רותד

(ה) וַיְּאמֶר בּּעֵז בְּיוֹם־קְנִוֹתְךְּ חַשְּׂדֶה מִיַּד נָעֲמֶי וּמֵאֵת רְוֹת הַמּוֹאֲבִיָּה אֵשְׁתִּהַמֵּת קָנִיתָּה לְּהָקִים שִׁם־הַּמֵּת עַלּנַחְלָתְוֹ (ו) וַיָּאמֶר הַגֹּאֵל לְא אוּכַל לְגְאָל־לִי בֶּּרְאַשְׁחָית אֶת־נְחְלָתְי גְאַל־לְךְּ אַתָּה אֶת־גְּאֻלְּתִי כֵּי לֹא־אוּכַל לְגְאָל: (ו) נישר בער במשביה אישר מחלינ בעתו לו לאיים

(י) וְגַם אֶת רוּת הַמּאֲבִיָּה אֵשֶׁת מֵחְלוֹן קָנִיתִּי לִי לְאִשָּׁה **לְהָקִם שֵׁם הַמֵּת עַל נַחֲלָתוֹ וְלֹא יִכְּרֵת שֵׁם הַמֵּת** מֵעִם אֶחָיו וּמִשַּׁעַר מִקוֹמוֹ עֵדִים אָתֵּם הַיּוֹם :

Yirmiyahu 31

19. Is Ephraim my dear son? Is he a darling child? For whenever I speak of him, I earnestly remember him still; therefore my inward parts are troubled for him; I will surely have mercy upon him, says the Lord. 20. Set up road marks for yourself, make signposts; set your heart towards the road, the way on which you go; turn back, O maiden of Israel, turn back to these your cities. 21. How long will you go about, O you faithless daughter? for the Lord has created a new thing in the earth: A woman shall court a man. 22. Thus says the Lord of hosts, the God of Israel; Again they shall use these words in the land of Judah and in its cities, when I shall bring back their captivity; The Lord bless you, O habitation of justice, and mountain of holiness. 23. And there shall dwell in Judah itself, and in all its cities together, farmers, and those who go forth with flocks.

5. רמב"ן בראשית לח:ח (פרשת יהודה ותמר)

(ח) ויבם אותה והקם זרע לאחיך - ...אבל הענין סוד גדול מסודות התורה בתולדת האדם, ונכר הוא לעיני רואים אשר נתן להם השם עינים לראות ואזנים לשמוע. והיו החכמים הקדמונים קודם התורה יודעים כי יש תועלת גדולה ביבום האח, והוא הראוי להיות קודם בו ואחריו הקרוב במשפחה, כי כל שארו הקרוב אליו ממשפחתו אשר הוא יורש נחלה יגיע ממנו תועלת:

...והנה נחשב לאכזריות גדולה באח כאשר לא יחפוץ ... ליבם, וקוראים אותו בית חלוץ הנעל (דברים כה י) כי עתה חלץ מהם, וראוי הוא שתעשה המצוה זאת בחליצת הנעל. וחכמי ישראל הקדמונים מדעתם הענין הנכבד הזה, הנהיגו לפנים בישראל לעשות המעשה הזה בכל יורשי הנחלה, באותם שלא יהיה בהם איסור השאר, וקראו אותו גאולה, וזהו ענין בועז וטעם נעמי והשכנות. והמשכיל יבין:

6. דברים כה

(ה) כִּי זִשְׁבוּ אַחִים זַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמְהּ: (וֹ) וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יָקוּם עַל שֵׁם אָחִיו הַמֵּת וְלֹא יִמְּחָה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל: (ז) וְאִם לֹא יַחְפֹּץ הָמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה וְאָמְרָה מֵאַן יְבָמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יַבְּמְתוֹ הָאַרְה מֵאַן יְבָמִי לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבְה חָפַצְתוּי לְקַחְתּה וֹ (ט) וְנִגְשָׁה יְבְמְתוֹ אֵלִיו לְעֵינֵה וְאָמְרָה כָּכְה וְחָלֹּצְ הַצְּעָלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְנִנְשָׁה בְּמָתוֹ וְעָנְהָה וְאָמְרָה כָּכְה יְנִשְׁר לֹא אָשֶׁר לֹא אָשֶׁר לֹא יִבְנָה אֶת בֵּית אָחִיו: (י) וְנִקְּרָא שְׁמוֹ יֵעְשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו: (י) וְנְקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׁרָאֵל בִּית חַלּוֹץ הָנָעָל:

ז. בר׳ לח:ח

(ח) וַיּאֹמֶר יְהוּדָה לְאוֹנְן בּא אֶל אֵשֶׁת אָחִידְּ וְיַבֵּם אֹתָהּ וְחָיֶה זָּרַע וְהָיֶה וְחָבָּם אֹתָה יְּהָלֶם זֶּרַע לְאָחִידְּ: (ט) וַיַּדַע אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזָּרַע וְהָיֶה אָבְבָּה לְבְלְתִּי נְתָן זֶרַע לְאָחִיוּ: אִם בָּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיו וְשִׁחֵת אַרְצָה לְבְלְתִּי נְתָן זֶרַע לְאָחִיוּ:

9. ירמיהו לא

(יט) הֲבֵן יַקּיר לִּי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשֻׁעִים כִּי מִדִּי דַבְּרִי בּוֹ זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעֵי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאָם ה׳: (כֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעֵי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאָם ה׳: (כֹר אֶזְכְּרְנִּי שׁוּבִי לָּדְ צִּיְנִים שִׁמִי לֶדְּ תַּמְרוּרִים שׁתִי לִבֵּדְ לֵמְסִכְּה דֶּבֶרְ הָלְכְּתְּ יִשְׂרָאֵל שָׁבִי אֶל עַרִיּדְ אֵלֶה: (כֹא) עַּד מְתַּי הִּנְחָמְּקִין הַבַּת הַשּׁוֹבֵב בְּאָרֶץ יְהוּדָה וּיְצְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עְרִי בְּבָּאוֹת אֱלֹהֵי יִשְּׂרָאֵל עְרִי בְּבָּאוֹת אֱלֹהֵי יִשְּׂרָאֵל עְרִי וֹבְּלְרָי בְּבָּרְי הַיָּיָה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבְעָרִיו בְּשׁוּבִי אֶת הַדְּבָּר הַיָּה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבְעָרִיו בְּשׁוּבִי אֶת הַדְּבָּר הְיָה הַבְּעָרִיו בְּשִׁרִי בְּהִיְהוּדְה שְׁבִּי יְבִּרְרָּךְ הִי וְנִיְשְׁבוּ בָּה יְהוּדָה וְכָלְעִרִיו יִחָּדָּו אִכָּרִים וְנָסְעוּ בַּעֵּדֵר:

Rabbi Moshe Shulman akidn רות, עמוד 18

Nidah 31b

R. Dostai son of R. Jannai was asked by his disciples: Why does a man go in search of a woman and no woman goes in search of a man? This is analogous to the case of a man who lost something. Who goes in search of what? He who lost the thing goes in search of what he lost.

10. <u>מסכת נדה לא:</u>

שאלו תלמידיו את רבי דוסתאי ברבי ינאי: מפני מה איש מחזר על אשה, ואין אשה מחזרת על איש! משל לאדם שאבד לו אבידה, מי מחזר על מי - בעל אבידה מחזיר על אבידתו

11. בר' מח:טז

ָנטז) הַמַּלְאַד<u>ּ הַ**ּגֹּאַל** אֹתִ</u>י מִכָּל־רָע יִבָרֶדְּ אֵת־הַנְּעָרִים ׁ וִיִקְּרָא בָהֵם שִׁמִּי וִשֵּׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וִיִּצְחֶק וִיִדְגִּוּ לָרְב בְּקֵרֵב הָאָרֵץ:

12. שמות ו:ו

(ו) לָבֵّן אֱמִר לִבְנֵייִשְׂרָאֵל אֲנֵי יְקּוָקֹ וְהוֹצֵאתֵי אֶתְכֶּם מִתַּחַת ׁסְבְלָת מִצְלַיִם וְהִצַּלְתֵּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתֶם **וְגָאַלְתָּי** אֶתְכֶם בּּזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטֵים גְּדֹלֵים :

13. ויקרא כה:כד

ָ(כג) וְהָאָבץ לָא תִפָּכֵר לִצְמִתַּת פִּידלָי הָאָבֶץ בֵּי־גֵרָים וְתוֹשָׁבֵים אַתֶּם עִמָּדֵי : (כד) וּבְכָל אֱבֶץ אֲחֻזּתְכֶם **וְּאֻלֶּה** תִּתְּנָוּ לָאֶבֶץ : ס

Yechezkel 37

11. Then he said to me, son of man, these bones are the whole house of Israel; behold, they say, Our bones are dried, and our hope is lost; we are clean cut off. 12. Therefore prophesy and say to them, Thus says the Lord God: Behold, O my people, I will open your graves, and cause you to come up out of your graves, and bring you into the land of Israel. 13. And you shall know that I am the Lord, when I have opened your graves, O my people, and brought you up from your graves, 14. And I shall put my spirit in you, and you shall live, and I shall place you in your own land; then shall you know that I, the Lord, have spoken it, and performed it, says the Lord.

14. יחזקאל לז

(יא) וַיּאמֶר אֵלִי בֶּן אָדָם הָעְצְמוֹת הָאֵלֶּה כָּל בֵּית יִשְׂרָאַל הַמָּה הַבָּה אמְרִים יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ וְאָבְדָה תִקְוְתֵנוּ נְגְזַרְנוּ לָנוּ: (יב) לָכֵן הַנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כּּה אָמַר אֲדֹנִי יְקוֹק הָנֵּה אֲנִי פֹתֵח אֶת קַבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלֵיתִי אֶתְכֶם מִקְבְרוֹתֵיכֶם תַּנָּה אֲנִי פֹתַח אֶת קַבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלֵיתִי אֶתְכֶם מִקְבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי וְהַבָּאתִי אֶתְכֶם אֵל אַדְמַת יִשְׁרָאֵל: ס

(יג) וֹידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְקֹּנָּק בְּפִּתְחִי אֶת קְבְרוֹתֵיכֶם וּבְּהַעְלוֹתִי אֶתְכֶם מִקְּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי: (יד) וְנָתַתִּי רוּחִי בָּכֶם וְחְיִיתֶם וְהַנַּחְתִּי אֶתְכֶם עַל אַדְמַתְכֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְקֹנָק דְּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי נָאָם יִקֹנָק: